

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo komunalne privrede,
infrastrukture, prostornog uređenja,
građenja i zaštite okoliša

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство комуналне привреде,
инфраструктуре, просторног уређења,
грађења и заштите околиша

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Communal Economy, Infrastructure,
Physical Planning Construction and
Environmental Protection

Broj: 05/01-04-151-9/21 VI
Sarajevo, 19.01.2021. godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
- o v d j e -
n/r Elvedin Okerić, predsjedavajući

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje – zastupnica Danijela Krstić, dostavlja se

Zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo Danijela Krstić, na 32. Radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo, održanoj dana 05.01.2021. godine, u okviru tačke Dnevnog reda "poslanička/zastupnička pitanja, inicijative i odgovori", postavila je zastupničko pitanje, koje glasi:

„Molim Vas da mi dostavite dokumentaciju i Vaše izjašnjenje vezano za Regulatorni plan Bjelašnica – Igman, Veliko polje sa aspekta procjene utjecaja na okolinu.“

ODGOVOR:

Prije svega, radi se o tri planska dokumenta: Izmjene i dopune Regulatornog plana „Sportsko rekreativno područje Bjelašnica“, Izmjene i dopune Regulatornog plana „Sportsko rekreativno područje Igman“ i Urbanistički projekat „Igman – Veliko polje“, za koje je, shodno odredbama Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 33/03 i 38/09), Uredbe o strategijskoj procjeni uticaja planova i programa na okoliš ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 32/11) i Zakona o prostornom uređenju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" br. 24/17 i 1/18) utvrđena obaveza vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš.

Što se tiče Izmjena i dopuna Regulatornog plana „Sportsko rekreativno područje Bjelašnica“, obaveza vršenja strategijske procjene na okoliš je utvrđena dana 12.03.2019. godine. Dana 16.03.2020. godine Zavod za planiranje razvoja KS je, u funkciji koordinатора između izrađivača Izvještaja o strategijskoj procjeni Plana na okoliš i Nosioca pripreme plana, dostavio Izvještaj Ministarstvu na mišljenje. Nakon pregleda dostavljene dokumentacije, Ministarstvo je utvrdilo, da se Izvještaj ne može staviti na javni uvid prije nego što se izvrše značajne dorade dokumenta u

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086,
Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

15
229
AB-78
329

skladu sa dostavljenim primjedbama. Dana 15.10.2020. godine Zavod je dostavio revidiranu verziju Izvještaja. Nakon toga, Izvještaj je postavljen na web stranicu Ministarstva, te je 08.12.2020. godine upućen poziv nadležnim organima i stručnim institucijama za izjašnjenje o istom. Trenutno je još uvijek u toku javni uvid, jer je rok za dostavu mišljenja prolongiran na zahtjev nadležnih organa i stručnih institucija.

Za Izmjenu i dopunu Regulacionog plana „Sportsko rekreativno područje Igman“ Općina Hadžići je uputila zahtjev za mišljenje o potrebi vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš dana 20.03.2018. godine. Dopisom od 23.03.2018. godine Općina je obaviještena, da je za predmetni Plan potrebno vršiti strategijsku procjenu uticaja na okoliš. Nakon ovog dopisa nije bilo dalje korespondencije sa Općinom, te Ministarstvo ne raspolaže informacijama o tome, da li je za ovaj Plan donesena odluka o pristupanju izradi istog.

Međutim, dana 23.11.2018. godine Općina Hadžići je zatražila mišljenje o potrebi vršenja strategijske procjene uticaja Urbanističkog projekta “Igman – Veliko polje” na okoliš, a koji se nalazi u obuhvatu RP „Sportsko rekreativno područje Igman“. Dopisom od 05.12.2018. godine propisana je obaveza vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš. U prostorijama Zavoda za planiranje razvoja KS 29.10.2019. godine organizovana je radionica sa ciljem upoznavanja ključnih subjekata planiranja sa izradom izvještaja o strategijskoj procjeni uticaja predmetnog Plana na okoliš, a 01.09.2020. godine dostavljen je Izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja predmetnog Plana na okoliš na mišljenje. Nakon što je sagledalo dostavljeni Izvještaj, Ministarstvo 02.10.2020. godine je sačinilo Mišljenje, kojim je zatražilo da se isti dopuni i izmjeni u skladu sa datim primjedbama. O sadržaju Mišljenja su upoznati predstavnici izrađivača Izvještaja i Zavoda za planiranje razvoja KS na sastanku održanom 03.10.2020. godine. Na sastanku su predstavnici Ministarstva obaviješteni, da je Urbanistički projekat „Igman – Veliko polje“ pripremljen u formi Prijedloga i spreman za dostavljanje Oćinskom vijeću Općine Hadžići na usvajanje. Informisani su i da je održana javna rasprava na Nacrt Plana, iako to nije u skladu sa članom 15. stav (3) Uredbe, kojim je propisano, da se izvještaj o strategijskoj procjeni mora donijeti prije utvrđivanja nacrta plana. Ovakvim postupkom je praktično obesmišljena sama strategijska procjena Plana. Zaključak sastanka je bio, da se zakonska procedura mora ispoštovati, odnosno da se Plan ne može uputiti u dalju proceduru bez pozitivnog mišljenja Ministarstva na Izvještaj, te da je u tom smislu potrebno pristupiti korekciji Izvještaja prema primjedbama Ministarstva. Dana 13.10.2020. godine dostavljen je revidirani Izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja predmetnog Plana na okoliš. Ministarstvo je 19.10.2020. godine postavilo dopunjeni Izvještaj na web stranicu i uputilo poziv nadležnim organima i stručnim institucijama da daju primjedbe i sugestije na isti, sa rokom od 10 dana, iako je rok za dostavljanje mišljenja, shodno Uredbi o strategijskoj procjeni planova i programa na okoliš, 30 dana. Pristigla mišljenja su proučena i na osnovu njih je 18.11.2020. godine sačinjeno konačno mišljenje sa zaključkom, da se Izvještaj ne može prihvatiti, te da je nužno uraditi novi u skladu s primjedbama i dostaviti ga Ministarstvu na ponovno izjašnjenje. U međuvremenu je Ministarstvo dalo pozitivno Mišljenje na predmetni Izvještaj datirano 02.11.2020. godine (prvi radni dan nakon datog roka za dostavu mišljenja nadležnih organa i stručnih institucija), što znači, da je Mišljenje izdato bez uvida u spis i u pristigla mišljenja.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086,
Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

S ciljem sprečavanja negativnih posljedica po javni interes, Zavodu za planiranje razvoja KS će biti upućen zahtjev za pokretanje inicijative za obustavu usvajanja Urbanističkog projekta "Igman – Veliko polje" dok se ne obavi kompletna zakonska procedura.

U prilogu Vam dostavljamo Mišljenje proizašlo iz postupanja nadležne službe, a koje nikada nije zvanično upućeno Zavodu za planiranje razvoja KS iz nejasnih razloga.

S poštovanjem,

Enver Hadžiahmetović, dipl.ing.maš.

Dostaviti:

- Naslovu
- Služba za skupštinske poslove Kantona Sarajevo
- Stručnoj službi Vlade Kantona Sarajevo
- Sekretaru Vlade Kantona Sarajevo
- Evidenciji
- a/a

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086,
Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
**Ministry of Physical Planning Construction and
Environmental Protection**

Broj: 05-23-3836-13/19 VI
Sarajevo, 18.11.2020. godine

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo
Branilaca Sarajeva 26
71000 Sarajevo

PREDMET: Izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš za Urbanistički projekat „Igman – Veliko polje“ – Mišljenje, dostavlja se

Dana 13.10.2020. godine zaprimljen je Izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš za Urbanistički projekat „Igman – Veliko polje“ (u daljem tekstu Izvještaj), revidiran na bazi primjedbi i sugestija ovog Ministarstva navedenih u dopisu od 02.10.2020. godine.

Shodno članu 12. stav (2) Uredbe o strategijskoj procjeni uticaja planova i programa na okoliš ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 32/11), Ministarstvo je dostavilo Izvještaj zainteresiranim organima i stručnim organizacijama na mišljenje, a isti je objavilo i na svojoj web stranici radi javnog uvida zainteresirane javnosti. Izvještaj je dostavljen Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, Federalnom ministarstvu prostornog uređenja, Agenciji za vodno područje rijeke Save, Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, Ministarstvu komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove Kantona Sarajevo, Kantonalnom zavodu za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo, Općini Trnovo, Općini Ilidži, Šumarskom fakultetu, Udruženju inženjera i tehničara šumarstva FBiH, Upravi za šumarstvo Kantona Sarajevo, KJKP „Vodovod i kanalizacija“, JKP „Komunalac“ d.o.o. Hadžići i KJP „Sarajevo-šume“ d.o.o. Sarajevo.

U međuvremenu, Ministarstvo je detaljno pregledalo dostavljeni revidirani Izvještaj, nakon čega je zaključeno, da isti nije doraden u skladu sa primjedbama Ministarstva, već su napravljene neznatne korekcije, bez suštinskog značaja. Pristigla mišljenja zainteresiranih organa i stručnih organizacija govore u prilog ovoj tvrdnji.

U nastavku teksta dajemo uporedni prikaz primjedbi i sugestija Ministarstva i zainteresiranih organa i stručnih institucija.

2. Opis sadržaja i ciljevi Plana, te odnos prema drugim planovima

Ni u revidiranom Izvještaju o strategijskoj procjeni uticaja predmetnog Plana nema odnosa prema Prostornom planu Kantona Sarajevo, RP „Sportsko-rekreaciono područje Igman“ iz 1981. godine i susjednim prostorno-planskim dokumentima, posebno RP „Sportsko rekreaciono područje Bjelašnica“, čije izmjene i dopune su u toku. U tom smislu, i **Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo** postavlja pitanje, da li planer prostor Bjelašnice i Igmana posmatra sveobuhvatno kao jednu zajedničku cjelinu, jer je i izgrađena infrastruktura zajednička i rađena za potrebe Igmana i Bjelašnice (vodovod, saobraćaj, skijaške staze, prateći sadržaji i td), te ukazuje na gradnju istih

sadržaja na udaljenosti od svega par kilometara (npr. izgradnja sportske dvorane na obje planine). **Agencija za vodno područje rijeke Save navodi**, da se u tabelu 2 treba dodati Strategija upravljanja vodama FBiH 2010-2020 i Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2016-2021). Osim toga, u poglavlju 2.7. trebalo bi dati osvrt na Studiju dugoročnog snabdijevanja vodom stanovništva, privrede i industrije na vodnom području rijeke Save u FBiH (2019. godina), a koja se može naći na web stranici Agencije.

I dalje nema jasne veze između planiranih sadržaja Plana i procjene uticaja na okoliš tih istih sadržaja. Primjer: nogometni tereni, skijaške staze, zip-lajn, višenamjenski teren – ploha za hokej na ledu i za klizanje,...

3. Opis i procjena stanja okoliša i vjerovatni razvoj stanja ako se Plan ne implementira

U ovoj tački ponovi se navodi potreba obezbjeđivanja informacija o broju ležaja u planiranim hotelima, planinarskom domu i studentsko nastavnom domu, podataka o kapacitetu sportske dvorane, broju sjedišta na tribinama uz nogometni teren, maksimalnom broju posjetioca, izletnika, sportaša, te maksimalnom broju parking mjesta (str.21). Postavlja se pitanje zbog čega strategijska procjena na okoliš nije vršena na bazi konkretnih kapaciteta, budući da se radi o najdetaljnijem prostorno-planskom dokumentu. Naime, u skladu sa Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“ br. 63/04, 50/07 i 84/10) utvrđeno je, da urbanistički planovi moraju sadržavati idejne projekte objekata, a što je propisano i Odlukom o pristupanju izradi predmetnog plana.

Tlo, šume i šumsko zemljište:

Nije postupljeno prema primjedbama Ministarstva.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo navodi, da se u Izvještaju spominju mogući uticaji na okoliš, ali uopšteno. Potrebno ih je konkretizovati i navesti kako će se manifestovati. Pored navedenog, u tekstu se paušalno navodi stanje flore i faune, nekontrolisane sječe, čak se pominje i divljač koja uopšte ne obitava na području Igmana i Bjelašnice, ali i Kantona Sarajevo. Konsultant bi morao navesti izvore podataka koji su korišteni. Kako se radi o specifičnom i veoma osjetljivom području potrebno je obratiti više pažnje o stanju, uticaju i mjerama na ublažavanju negativnih posljedica uz korištenje stručnih i naučnih radova.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa navodi, da higromezofilne šume hrasta lužnjaka i običnog graba *Carpinus betuli* – *Quercetum roboris*, mezofilne šume hrasta kitnjaka i običnog graba *Quercus-Carpinetum betuli illyrico-moesiacum*, mezofilne bukove šume *Fagetum montanum illyricum*, mezofilne šume bukve i jele sa smrčom *Abieti-Fagetum piceetosum*, mezofilne šume preplaninske bukve i javora mliječa *Aceri-Fagetum subalpinum* i klekovina planinskog bora *Pinetum mugii illyricum* predstavljaju vrlo senzitivne ekosisteme čija opstojnost je već duži vremenski period ugrožena, te je s tim u vezi potrebno detaljno elaborirati sve potencijalne negativne uticaje izgradnje objekata i uopće svih tehnogenih zahvata na uređenju prostora Velikog i Malog polja.

Vode:

U ovoj tački su izvršene sitne korekcije, izbačeni su dijelovi koji problematiziraju problem vodosnabdijevanja, ali i dalje je ostalo bez odgovora ključno pitanje obezbjeđivanja dodatnih količina vode za planirane potrošače, s obzirom na evidentni deficit vode u vodosnabdijevanju u Kantonu Sarajevo, kao i odvodnja otpadnih voda. Izrađivač Izvještaja se nije referisao na našu primjedbenu o nepoznavanju stanja kolektora Bjelašnica-Igman-Hadžići, niti o njegovom opterećenju u odnosu na prostor Bjelašnice. U tom smislu treba imati u vidu, da je stanje kolektora na potezu Brezovača- Radava voda u dužini od 8 km izuzetno loše, zbog čega KJKP „ViK“ d.o.o. traži podršku ovog Ministarstva da bi osigurao sredstva iz međunarodnih fondova za potpunu

rekonstrukciju. Evidentno je, da je ovaj problem zanemaren prilikom planiranja novih sadržaja na području Bjelašnica-Igman.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo navodi, da je istražnim radovima koji su provedeni za izradu Elaborata koji je potreban za donošenje Privremene Odluke o zaštiti izvorišta Sarajevsko polje, utvrđeno, da se na lokalitetu Velikog polja nalaze **ponori** "Sitnička lokva" i "Jama", oko kojih se planira uspostava I, II i III vodozaštitne zone. U Izvještaju o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš UP "Igman-Veliko polje" nije uzeta u obzir ova činjenica. Takođe navodi, da je planina Igman prirodni recepijent oborinskih voda u kojima se akumulira površinska voda sa šireg lokaliteta. Istražnim radovima je dokazano da je kraško zaleđe planine Igman prihranjivač podzemnog akvifera u Sarajevskom polju i direktno je vezano za niz izvora i vrela, među kojima i Vrelo Bosne. Kraški predjeli i vode koje se akumuliraju i kreću u tim predjelima se veoma lako zagađuju, a zagađenje s vodom se veoma brzo kreće kroz stijenske pukotine prema izvorištu. Zbog svoje geološke strukture nemaju mogućnost usputnog prečišćavanja kakve imaju intergranularne sredine, već se zagađenje, u zavisnosti od vrste i koncentracije, prenosi veoma brzo prema izvorištu. S tog aspekta, zagađenje voda u kraškim predjelima ima veoma velike posljedice na izvorišta voda koja prihranjuju. U svjetlu navedenog, Ministarstvo daje osvrt na Izvještaj i planirane sadržaje u sklopu predmetnog Plana:

- Doći će do dodatnog povećanja potrošnje vode za potrebe objekata planiranih Urbanističkim projektom, što ima direktan uticaj na izvorište Sarajevsko polje koje je i sada nedovoljno za snabdijevanje grada Sarajeva vodom. Imajući u vidu stanje vodovodnog sistema KJKP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Sarajevo povećava se pritisak i na izvorište i na vodovodni sistem;
- Odvodnja fekalnih voda je **dodatno** opterećenje na postojeći kanalizacioni kolektor Bjelašnica – Igman – Hadžići sa dodatnim stepenom zagađenja povećanjem ES-a i povećanjem količine vode;
- Odvodnja površinskih voda u akumulaciju je **dodatna** količina oborinskih voda na ograničeni kapacitet akumulacije. Akumulacija ima svoju namjenu i dio je sistema zasnježivanja skijaških staza koji predstavlja zatvoren, jedinstveni sistem objekata za zasnježivanje staza, pa se postavlja pitanje gdje i kako će se odvoditi višak vode kako se akumulacija ne bi ugrozila nakon popunjavanja;
- Povećanjem parking mjesta, **dodatno se** povećava i količina zagađene oborinske vode koju treba prečistiti, a nakog prečišćavanja opasne materije iz separatora treba adekvatno zbrinuti. Akcidentna zagađenja naftom i naftnim derivatima mogu imati nesagledive posljedice na podzemne i površinske vode koje koristimo za javno vodosnabdijevanje;
- Povećanje površina za zimsko održavanje, te veće korištenje posipnog materijala koji je po svom hemijskom sastavu takav, da ima negativne uticaje na vode, usložnjava tretman voda, jer se te vode ne mogu prečišćavati separatorima ulja i lakih tečnosti. U Izvještaju nema osvrt na ovu problematiku;
- Gradnja planiranih objekata: hotela, restorana, javnog toaleta, štalskog objekta, dvorane, sportskih terena i drugih planiranih sadržaja **dodatno** i trajno zauzima prostor, povećava potrošnju vode, povećava količinu otpadnih voda, povećava mogućnost zagađenja, povećava produkciju otpada, među kojim ima i opasnih materija, te u odnosu na prethodno stanje **dodatno negativno** utiče na stanje površinskih i podzemnih voda.

Agencija za vodno područje rijeke Save navodi, da je tačku 3.7. potrebno ažurirati podacima Plana upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji BiH (2016-2021). Nedostaju kvalitativni podaci pritiska na površinska i podzemna vodna tijela, odnosno nedostaje trenutno/postojeće stanje vodnih tijela, kao i tačan popis površinskih voda (izvora i potoka)

web: <http://mpz.ks.gov.ba>
e-mail: mpz@mpz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-029,
Fax: + 387 (0) 33 562-031

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

predmetnog područja. Takođe, ukazano je na greške vezano za sliku 12, te na nedosljednosti u navodima o ispuštanju oborinskih voda sa parkinga izrečenih na str. 23 i 41.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa navodi, da je brojnim istraživanjima u potpunosti dokazano da se ponorske vode iz ovog područja pojavljuju u formi kontaktnih izvora i vrela na području Vrela Bosne, te da je prostorna cjelina Igman i Bjelašnica hidrogeološki slivna vododjelnica slijedećih izvorišta vode za piće: na sjeveroistoku rijeka Bosna, izvorište Sarajevsko polje, potoci VečERICA, StojčEVAC, Bunjički, Hrasnički, Lasički i drugi izvori; na sjeverozapadu rijeke Zujevina, Hadžička, Pazarička i Tarčinska vrela; na jugoistoku Bijela rijeka, Presjenica, Bjelašnička vrela. Sasvim je sigurno, da će se svaki oblik tehnogenih zahvata na ovom području odraziti na sve prirodne elemente podzemnog hidrološkog režima, kao i na postojeće fizičko-hemijske karakteristike vode.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma smatra, da je dijelove koji se odnose na hidrologiju područja neophodno detaljnije razraditi i opisati uticaj na okolne vodne eko sisteme uključujući Sarajevsko polje.

Biodiverzitet:

Biodiverzitet je nepotpuno obrađen.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma je navelo, da je područje Igmana prepoznato kao visoko vrijedno područje sa aspekta biodiverziteta, te da u procesu strategijske procjene uticaja na okoliš isti nije sagledan na odgovarajući način. Napominju, da je područje prepoznato kao buduće Natura 2000 područje staništa i vrsta, a nalazi se u neposrednoj blizini budućeg parka prirode Bjelašnica – Treskavica – kanjon Rakitnice, te se i to treba uzeti u obzir.

4. Informacije o mogućim okolinskim problemima koji su značajni za Plan

Ni u revidiranom Izvještaju okolinski problemi nisu sagledani na pravi način, odnosno nije izvršena nikakva korekcija po tom pitanju. Tako i dalje ostaje da su najveći okolinski problemi ovog područja problemi nekontrolisane posjete i neadekvatno ponašanje posjetilaca.

Na kraju tačke se govori o nelegalnoj gradnji kuća i zgrada, nezakonitom lovu, nezakonitoj sječi šuma i td, što nije tema ove tačke i procjene uopšte.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je mišljenja, da izgradnja farme – konjušnice može imati negativan uticaj na okoliš ukoliko se ne ispune svi propisani uslovi utvrđeni Pravilnikom o uslovima koje moraju da zadovoljavaju farme i uslovima za zaštitu životinja na farmama ("Službeni glasnik BiH" br. 46/10, 12/13 i 74/16). Član 6. navedenog Pravilnika propisuje: "Farme iz člana 1. ovog Pravilnika mogu se graditi na lokaciji koja mora da bude na području i u zoni koja u odnosu na vrstu proizvodnje i ekološke faktore neće da ugrožava ili da bude ugrožena od stambenih i drugih objekata u bližoj ili daljoj okolini, u skladu sa specijalnim propisima iz oblasti prostornog uređenja i zaštite okoline". Član 7. propisuje da Farme iz člana 1. se moraju graditi na kompaktnom i suvom tlu sa niskim nivoom podzemnih voda, te izvan zona koje mogu da budu ugrožene poplavama i klizanjem terena. U Izvještaju pitanju izgradnje konjušnice nije uopšte data bilo kakva pažnja, niti sa ovog aspekta, niti sa aspekta ograničenja.

5. Okolinski ciljevi Plana sa obrazloženjem njihovog izbora i izbor odgovarajućih indikatora vrednovanja uticaja Plana

U ovoj tački su izvršene minimalne korekcije.

6. Značajni uticaji Plana (naslov u Izvještaju neprimjeren, jer se već u naslovu daje teoretska podjela uticaja)

Niti u ovoj tački nije postupljeno prema primjedbama Ministarstva. I dalje su procjenjivani uticaji u fazi pripremnih radova i fazi izgradnje, što nije predmet strategijske procjene, nego procjene uticaja pojedinačnih zahvata na okoliš. Opet se daje opis postojećeg stanja

U ovoj tački nema procjene uticaja sadržaja Plana na okoliš, dat je karakter istih. Stoga se ne može doći do zaključka o prihvatljivosti Plana na okoliš. **U pitanju je paušalna ocjena izrađivača Izvještaja.**

Agencija za vodno područje rijeke Save postavlja pitanje, da li je na str. 93 dobro procijenjen uticaj izgradnje saobraćajnih površina, imajući u vidu da se radi o kraškoj formaciji koja prihranjuje izvorište Sarajevsko polje.

7. Mjere zaštite okoliša

I dalje nije jasno zbog čega se u procjeni uticaja konkretnog plana sa konkretnim sadržajima neselektivno navode aktivnosti i nivo ograničenja njihove primjene za III vodozaštitnu zonu. Zašto pitanje skladištenja đubriva koje će nastajati u konjušnici, a što je zabranjeno za III vodozaštitnu zonu, pa bilo to i na nepropusnoj podlozi, nije dovoljan razlog da se ovaj sadržaj preispita i eventualno izostavi iz Plana. Bez obzira na zabranu skladištenja đubriva, za konjušnicu je predložena mjera za smanjenje neugodnog mirisa „miješanje animalnog izmeta sa slamom do njegovog zrenja i korištenje za uređenje vanjskih površina (kao đubrivo).“ ?????

Za sve sadržaje nisu predviđene mjere zaštite (za planinarski dom koji se treba graditi, za sportske terene za nogomet, hokej na ledu, klizanje, za vještačku akumulaciju, streljanu, itd.)

Agencija za vodno područje rijeke Save ukazuje, da se u tabeli 10 za većinu objekata navodi da će se prečišćene oborinske vode ispuštati u podzemlje, što je u suprotnosti sa odredbama člana 53. Zakona o vodama Federacije BiH, kojim je utvrđena zabrana ispuštanja otpadne vode u podzemlje. Takođe, konstataciju na str. 110 da se prečišćene oborinske vode mogu ispuštati u vrtače i da time neće uticati na podzemlje smatra upitnom bez prethodno provedenih istražnih radova.

8. Opis razloga za izbor alternativnih rješenja

Kao što je već rečeno, „Ne graditi ništa“ nije alternativno rješenje, a ni tabela 12. nema nekog smisla.

9. Program praćenja stanja okoliša u toku implementacije Plana

Neadekvatno je korigovana ova tačka. Izbačen je dio gdje se konstatuje, da nije utvrđeno nulto stanje predmetnog područja. Ubačena je tabela 14 u kojoj nije jasno ko je dužan da provodi predloženi monitoring, a ko je odgovoran za kontrolu istog.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo navodi, da su izostavljene inspeksijske službe kao ključne institucije koje prate monitoring, te javna komunalna preduzeća kao upravitelji izgrađene javne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, skijaške staze, saobraćajnice, šumarstvo i td).

Način vršenja potrebnog monitoringa naveden je samo uopšteno i to da se provodi kroz praćenje poštivanja mjera propisanih Odlukom pa se postavlja pitanje da li je to dovoljno (*tabela br. 24*).

Agencija za vodno područje rijeke Save ukazuje, da napisano u tabeli 14. nije u saglasnosti sa navodima na str. 121, te da je potrebno konkretizovati šta monitoring voda treba da sadrži i kako se provodi. Na str. 121. potrebno je ažurirati Uredbu sa novom objavljenom u 2020. godini.

web: <http://mpz.ks.gov.ba>
e-mail: mpz@mpz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-029,
Fax: + 387 (0) 33 562-031

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

10. Skraćeni sadržaj Izvještaja

Tabela 23. sa prijedlozima mjera zaštite i nadležnošću nije jasna. Postavlja se pitanje da li su navedeni subjekti nadležni za provođenje predloženih mjera.

Na str.130. se navodi, da je predviđeno korištenje javnog prevoza radi smanjenja korištenja putničkih vozila, a s druge strane imamo gradnju vanjskih parking prostora (cca 180 PM) i podzemne garaže sa cca 250 PM.

Agencija za vodno područje rijeke Save navodi, da na str.132. Prijedlog mjera zaštite treba usaglasiti sa ciljevima Plana upravljanja vodama, te da Agencija nije nadležna za navedene mjere zaštite, pa je potrebno korigovati nadležnosti.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa na kraju konstatuje, da će planirane aktivnosti na lokalitetu „Igman – Veliko polje“ imati negativan uticaj na biodiverzitet, vegetaciju (smanjenje staništa), šume, uznemiravanje životinjskog svijeta, podzemne vode, te smatra da se aktivnosti trebaju svesti na obnovu objekata u postojećim gabaritima, bez uvođenja dodatnih planiranih sadržaja kako bi se sačuvali svi značajni i vrijedni aspekti ovog prostora.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, zaključuje da je lokalitet obuhvata UP "Igman-Veliko polje" područje koje se trenutno štiti i koje se i dalje treba štiti od štetnih uticaja koji zagađuju vode, jer je iznimno bitan za javno vodosnabdijevanje. Planeri kao i svi drugi zainteresirani učesnici treba da uzmu u obzir značaj tog prostora za Kanton Sarajevo kako bi sadržaji prema navedenom UP-u bili prihvatljivi i sa razvojnog i sa ekološkog aspekta, te da se planiranim sadržajima **umanjuje** pritisak na prostor koji je pod zaštitom, a ne da se dodatno pritisak **povećava**. Zato planirani UP "Igman- Veliko polje" treba posmatrati u mnogo širem kontekstu, i kao dio šireg prostornog planiranja i kao vodozaštitno područje koje je izrazito osjetljivo i ranjivo na zagađenje. Izvještaj je uopšten s opštim konstatacijama bez citiranja literature, elaborata, naučnih i stručnih radova što jedan ovakav dokument mora da sadrži, jer ovakav dokument treba svoje zaključke i mjere bazirati na naučno-istraživačkim dostignućima. Kako se radi o specifičnom i veoma osjetljivom području za vodosnabdijevanje smatraju da je potrebno detaljnije analizirati, argumentirati, dati prihvatljive i efikasne konkretne prijedloge, te razmisliti o broju i namjeni objekata i sadržaja koji se planiraju graditi ovim UP-om.

Uzevši u obzir sadržaj Izvještaja Ministarstvo je mišljenja, da strategijska procjena uticaja UP „Igman – Veliko polje“ na okoliš nije vršena u skladu sa osnovnim načelima strategijske procjene: načela održivog razvoja, načela integralnosti, načela predostrožnosti, načela saradnje i podjele odgovornosti. Evidentan je izostanak zajedničkog rada izrađivača Izvještaja i planera, što je suprotno smislu i praksi vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš.

Imajući u vidu sve gore navedeno smatramo da se Izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš za Urbanistički projekat „Igman – Veliko polje“ ne može prihvatiti.

Iz tog razloga potrebno je, zajedno sa planerima, izvršiti analizu i optimizaciju sadržaja u Urbanističkom projektu, budući da je predloženo strateški neodrživo i podrazumijeva prekomjernu upotrebu resursa ovog područja. Nakon toga, nužno je uraditi novi izvještaj o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš i isti dostaviti Ministarstvu na mišljenje.

MINISTAR

Faruk Kapidžić, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- Naslovu
- a/a

web: <http://mpz.ks.gov.ba>
e-mail: mpz@mpz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-029,
Fax: + 387 (0) 33 562-031
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

